

Internasjonale forpliktelser og samarbeid

Internasjonale konvensjoner som blant annet FNs flyktningkonvensjon, Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, Rasediskrimineringskonvensjonen og Barnekonvensjonen legger føringer for norsk politikk og praksis på UDIs arbeidsfelt. Norge har et tett samarbeid med EU gjennom Schengen-avtalen og Dublin-konvensjonen. Eksempler på viktige samarbeidspartnere for UDI på internasjonalt nivå er FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) og International Organization for Migration (IOM).

Sektoransvarsprinsippet

I norsk forvaltning er det et sentralt prinsipp at en offentlig sektormyndighet har ansvaret for å sørge for et likeverdig tilbud på sitt område. Et illustrerende eksempel er en kommune hvor det ligger et asylmottak. Her har kommunale utdanningsmyndigheter ansvaret for at barna i asylmottaket får et forsvarlig skoletilbud. Tilsvarende har kommunale helsemyndigheter ansvaret for et forsvarlig helsetilbud til mottaksbeboerne. Kommunen får tilskudd fra staten til dette arbeidet. På statlig nivå har Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) med underliggende faginstanser ansvar for å følge opp den lokale gjennomføringen av oppgaver på sine områder. Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) og UDI har en viktig pådriverrolle overfor andre offentlige myndigheter i dette arbeidet.

Utlendingsdirektoratet (UDI) er den sentrale etaten i utlendingsforvaltningen i Norge. UDI har som overordnet mål å bidra til å iverksette og utvikle en human innvandrings-, flyktning- og integreringspolitikk som er godt politisk og rettighetsforankret, med tillit hos brukerne og i befolkningen generelt. For å lykkes i dette arbeidet er UDI avhengig av et velfungerende samarbeid og en god dialog med resten av utlendingsforvaltningen, andre offentlige instanser, frivillige organisasjoner og ikke minst innvandrerbefolkningens egne organisasjoner.

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)

KRD har det overordnede ansvaret for flyktning-, innvandrings- og integreringspolitikken. Departementet styrer UDI og Utlendingsnemnda (UNE) blant annet gjennom lov, forskrift, budsjett og tildelingsbrev. Departementet legger også rammer for kommunenes integreringsarbeid gjennom introduksjonsloven og gjennom å fastsette størrelsen på integreringstilskuddet som kommunene får i forbindelse med bosetting av flyktninger.

Utlendingsnemnda (UNE)

UNE er et frittstående, domstolliknende forvaltningsorgan som behandler klager på UDIs vedtak, etter utlendingsloven og utlendingsforskriften. Nemnda er administrativt underlagt KRD. Utlendingsnemnda er overordnet UDI som lovtolkende organ, og nemndas praksis er retningsgivende for UDIs praksis.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo)

Enheten har som oppgave å innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som UDI, UNE og KRD har behov for kunnskap om. Landinfo erstatter tilsvarende enheter i UDI og UNE. Enheten er faglig uavhengig, men administrativt tilknyttet UDI.

Politiet

Politiet har ansvaret for en rekke oppgaver på utlendingsfeltet, både i asylsaker og i andre saker. Viktige oppgaver er mottak og behandling av enkelte oppholdssaker, registrering og identitetskontroll i asylsaker, grensekontroll og arbeid mot ulovlig innvandring og ulovlig opphold, samt uttransportering av avviste asylsøkere og andre utlendinger som oppholder seg ulovlig i landet. Politiet er underlagt Justis- og politidepartementet (JD).

Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (KIM)

Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene er et regjeringsoppnevnt utvalg som skal gi myndighetene råd i saker som angår innvandrere, og føre dialog mellom innvandrere og myndighetene. Kontaktutvalget består av alle medlemmene i Innvandrerforum i tillegg til representanter for sentrale myndigheter, de politiske partiene på Stortinget og Kommunenes Sentralforbund.

Utenriktjenesten

Norges utenriksstasjoner spiller en viktig rolle som førstelinjetjeneste for utlendinger som ønsker å besøke eller flytte til Norge. Informasjon om regelverk og prosedyrer, behandling av søknader om besøksvisum og mottak og forberedelse av søknader om visum og opphold som skal behandles av UDI, er blant utenriksstasjonenes oppgaver. Utenriksstasjoner i land det kommer asylsøkere fra, rapporterer også til Landinfo om menneskerettighetsforhold. Ved behov verifiserer de konkrete opplysninger i asylsaker på vegne av UDI og UNE.

Kommunesektoren

Kommunene er sentrale i arbeidet med å legge til rette for integrering og mangfold på lokalplan. Kommunene bosetter flyktninger i samarbeid med UDI og Kommunenes Sentralforbund. Fra 1. september 2004 ble kommunenes integreringsarbeid for første gang lovregulert gjennom introduksjonsloven. Kommunene skal også sørge for at det generelle kommunale tjenestetilbudet er tilpasset en flerkulturell befolkning.

Utlendingsdirektoratet (UDI)

Blant UDIs kjerneoppgaver er å sikre at flyktninger får beskyttelse gjennom vurdering av asylsøknader, at asylsøkere får et botilbud og bosetting av flyktninger som får opphold. Videre bidrar UDI til å sørge for regulert innvandring gjennom å behandle søknader om ulike oppholds- og arbeidstillatelser. UDI bidrar til å sikre like muligheter for alle gjennom et overordnet ansvar for å integrere innvandrere og flyktninger i det norske samfunnet og ved å bidra til arbeidet med å motvirke rasisme og diskriminering. UDI har som den sentrale etaten i utlendingsforvaltningen et ansvar for å følge opp øvrige deler av forvaltningen for å få en mest mulig velfungerende helhet.

Asylavdelingen

Avdelingens hovedoppgave er å behandle søknader om asyl med tanke på å gi beskyttelse til de som kvalifiserer for det. Avdelingen er også med på å utvikle regelverket på asylfeltet. Ved utgangen av 2004 hadde avdelingen 150 faste stillinger og 77 midlertidige stillinger.

Oppholdsavdelingen

Avdelingens hovedoppgave er å behandle saker som blant annet gjelder arbeidstillatelse, familieinnvandring, visum, studietillatelse, statsborgerskap og utvisning. I tillegg er avdelingen med på å utvikle regelverket på oppholdsfeltet. Ved utgangen av 2004 hadde avdelingen 128 faste stillinger og 70 midlertidige stillinger.

Integreringsavdelingen

Avdelingen er hovedansvarlig for UDIs arbeid med å gi asylsøkere et botilbud (asylmottak) mens søknaden behandles, for bosetting av flyktninger i kommunene og for direktoratets arbeid med integrering i det norske samfunnet. Ved utgangen av 2004 hadde avdelingen

totalt 140 faste stillinger og 32 midlertidige stillinger. Av disse var 95 faste stillinger og 20 midlertidige stillinger ved UDIs seks regionkontorer.

Avdeling for faglig strategi og koordinering

Avdelingen har ansvar for å utvikle regelverket på utlendingsfeltet og samordne UDIs deltakelse i internasjonalt samarbeid. Avdelingen har dessuten ansvar for direktoratets arbeid med statistikk og analyse. Ved utgangen av 2004 hadde avdelingen 45 faste stillinger og 3 midlertidige stillinger.

Administrasjonsavdelingen

Avdelingen har ansvar for økonomi, menneskelige ressurser, informasjonssystemer, sikkerhet, krise- og beredskapsplaner, kontorfaglige tjenester og drift av bygg. Ved utgangen av 2004 hadde avdelingen 104 faste stillinger og 10 midlertidige stillinger.

Kommunikasjons- og serviceavdelingen

Arbeidsfeltet til avdelingen er allment kommunikasjons- og servicearbeid rettet mot samfunnet, media og UDIs søkere, samt samordning av overgripende informasjonsspørsmål, utvikling av kommunikasjonsstrategier, service og interninformasjon. Ved utgangen av 2004 hadde den daværende informasjonsenheten 8 faste stillinger og 9 midlertidige stillinger. Fra 1. mars 2005 etableres en Kommunikasjons- og serviceavdeling, som overtar førstelinjetjenesten: Opplysningstjenesten for søkere, sentralbord og skrankefunksjoner.

Direktørens stab

Direktørens stab assisterer direktøren i ledelsen av direktoratet og arbeider blant annet med organisasjonsutvikling, lederutvikling og konkrete utviklings- og utredningsoppgaver, og betjener direktørens forværelse. Ved utgangen av 2004 hadde staben 5 faste stillinger.

UDIs regionale apparat

UDIs seks regionkontorer utfører en rekke av direktoratets arbeidsoppgaver fra asylmottak til langsiktig integrering i lokalsamfunn. Regionkontorene har tett kontakt med direktoratets samarbeidspartnere og har opparbeidet solid kompetanse om lokale forhold.

Regionkontorene skal opprette og føre tilsyn med driften av de statlige mottaksstedene for asylsøkere i regionen, samarbeide med mottakene og kommunene om bosetting av flyktninger. Regionkontorene skal også arbeide for likestilling mellom innvandrere og nordmenn, gi informasjon om tilbakevendning og retur, saksbehandle søknader om tilbakevendingsstøtte og drive informasjonsarbeid overfor nordmenn og flyktninger.

Sentrale utfordringer i 2005

UDI har gjennom tildelingsbrevet fra Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) fått ansvar for en rekke arbeidsoppgaver:

- Forberedelser og omstilling i forbindelse med at det skal opprettes nytt Integrerings- og mangfoldsdirektorat fra 1.1.2006
- Bedre service overfor våre søkere
- Bedre tilbud til asylsøkere med psykiske problemer og spesielle omsorgsbehov
- Ulovlig innvandring og bortfall av botilbud
- Innføring av ordningen med at innvandrere har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Organisasjonskart

